روزنامه شرق

پنجشنبه ۲۰ دی ۱۳۹۷ • ۳ جمادی‌الاول ۱۴۴۰ • ۱۰ ژانویه ۲۰۱۹

سال شانزدهم • شماره ۳۳۳۹ • ۱۶صفحه • ۲۰۰۰ تومان

جهانگیری در گفت‌وگو با یورونیوز

شباهتی بین جلیقه‌زردهای فرانسه و کارگران ایرانی نیست

گروه سیاست: اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهوری با تلویزیون «یورونیوز»، درباره برجام و آینده آن، مقایسه جلیقه‌زردهای فرانسه با اعتراضات کارگری در ایران، تعامل قوا در ایران و رابطه‌اش با رئیس‌جمهوری گفت‌وگو کرده...

صفحه ۲

افزایش ۲۰ درصدی اعتبار طرح تحول سلامت

هاشمی رفت بودجه آمد

گروه جامعه: در حالی روز گذشته سرپرست وزارت بهداشت از افزایش اعتبار طرح تحول سلامت تا ۲۰ درصد خبر داد که عمده‌ترین علت استعفای قاضی‌زاده‌هاشمی، وزیر سابق وزارت بهداشت، «کاهش بودجه سلامت» عنوان شده بود...

صفحه ۱۳

حقوق بگیران مخفی بودجه

کارشناس اقتصادی از توزیع نابرابر بودجه میان نهادهای دولتی و فرهنگی می‌گوید

گروه اقتصاد: لایحه بودجه ۹۸ در حالی در کمیسیون تلفیق مجلس در حال بررسی است که جزئیات آن انتقادهای زیادی را به‌دنبال داشته است. این انتقادها از دایره کارشناسان فراتر رفته و سخنگوی شورای نگهبان اعلام کرده در لایحه بودجه اشکالات متعددی وجود دارد، ازجمله اینکه موضوع شفافیت و دقت لازم، آن‌طورکه باید و شاید در بیان اعداد و ارقام وجود ندارد. عباسعلی کدخدایی گفته این وظیفه دولت و مجلس است که شفافیت لازم را در بودجه ایجاد کنند. در ادامه علی مطهری، نماینده مجلس نیز اعلام کرده ایرادات را بررسی می‌کنیم. اما لایحه بودجه ۹۸ در چه بخش‌هایی شفاف نیست؟ آیا اعداد و ارقام مندرج در متن بودجه گویای چگونگی و چرایی هزینه‌هاست؟ محمدتقی فیاضی، کارشناس اقتصادی، در گفت‌وگو با «شرق» توضیح می‌دهد که لایحه بودجه ۹۸ گرفتار عدم شفافیت است...

ادامه در صفحه ۵

مقام معظم رهبری خطاب به مسئولان:

از اشرافی‌گری پرهیز و به معیشت مردم اهتمام ویژه کنید

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری

صفحه ۶

مصطفی تاجزاده:

وظیفه دولت روحانی شکستن تحریم‌هاست

عکس: سهند تاکی، شرق

صفحه ۳

تیترها

اولین تحریم اروپایی

این اقدام اروپا با برخورد تند مقام وزارت خارجه ایران روبه‌رو شد

صفحه ۱۵

فرصت دفاع رئیس دولت اصلاحات در پارلمان

صفحه ۲

اعلام فهرست ۴۰ محصول ایران‌خودرو با نرخ جدید

رشد قیمت خودرو رسمی شد

صفحه ۴

عارف در نشست مجمع امید:

به‌گونه‌ای عمل کنیم که شرمنده مردم نشویم

صفحه ۲

لابی محرمانه مشاور ویژه اسد در ریاض

صفحه ۷

معرفی ۳ مقصر تصادف اتوبوس دانشجویان

صفحه ۱۳

سرمقاله

بلای تهران و اصفهان بر سر سمنان

مهدی زارع*

توسعه بیابان‌ها در نزدیک شهرها و توسعه کلان‌شهرهایی مانند تهران، چالش مهم اقلیمی امروز ماست. در بازدیدهای اخیر نگارنده مشخص شد که وضعیت بیابانی در منطقه غرب تهران و جنوب ورامین در جنوب استان تهران توسعه یافته و شکاف‌های بزرگ و ترک‌های کششی در دشت شهریار و دشت ورامین، به راه‌ها و خیابان‌ها و بعضی منازل مسکونی آسیب زده است. جنوب ورامین به‌سرعت به سوی تبدیل‌شدن به کویر به پیش می‌رود. سنجش میزان بارندگی در ایستگاه‌های جنوب استان تهران کاهش میزان بازندگی از ۶۶ تا ۸۰ درصد را نشان می‌دهد. در ناحیه جنوب آزادراه قم-گرمسار عملا وضعیتی کویری حاکم است. تغییرات اقلیمی که شامل فرایند گرم‌شدن جو زمین است، نماد مشخصی نیز در استان تهران دارد. در ۶۰ سال گذشته هوای تهران حدود ۲،۵ درجه گرم‌تر شده است که حدود ۱،۵ درجه آن به حدود ۲۰ سال آخر این دوره مربوط است. در استان تهران بیشترین تمرکز جمعیت به سوی جنوب و جنوب غرب و غرب استان تهران و در داخل شهر تهران به سمت مرکز و جنوب شهر تهران است. بخش مهمی از این تمرکز جمعیت به حاشیه‌نشین‌های کلان‌شهر تهران و شهرک‌های حاشیه تهران مربوط است. در سه دهه گذشته میزان فرونشست زمین در غرب و جنوب غرب تهران (که اکنون جمعیتی حدود دو میلیون نفری را در خود جای می‌دهد) سالانه به حدود ۳۰ سانتی‌متر در سال (هر سه سال یک متر!) می‌رسد. این فرونشست علاوه‌بر آسیب جدی بر زیرساخت‌های منطقه (مانند خطوط راه‌آهن)، خانه‌ها و ساختمان‌ها و سایر تأسیسات را آسیب‌پذیرتر می‌کند؛ بنابراین در چنین وضعی عملا ریسک زمین‌لرزه بعدی (به دلیل افزایش آسیب‌پذیری) بیشتر می‌شود. استفاده نامتعادل از منابع آب، آمایش غلط سرزمین ایران در سال‌های بعد از جنگ تحمیلی و مسئله خشک‌سالی به تمرکز نامتناسب در مراکز استان‌ها و در کلان‌شهرها انجامیده است. این موضوع را می‌توان به‌ویژه در تهران و کرج مشاهده کرد. حفر چاه‌های مجاز (به تعدادی که برهم‌زننده تعادل اکولوژیک مناطق مختلف کشور بوده است) و حفر چاه‌های عمیق غیرمجاز که معمولا تعدادشان فراتر از (گاه چند برابر) تعداد چاه‌های مجاز است و الگوی نامتناسب کشت در بسیار از نواحی که با کمبود آب مواجه‌اند، موجب ازبین‌رفتن سفره‌های آب زیرزمینی شده است. انتقال آب از حوزه‌هایی که منابع آب در آنها موجود بوده به حوزه‌های پرجمعیت ولی خشک مانند تهران و اصفهان، به توسعه کانون‌های جمعیتی در مناطق خشک انجامیده؛ به‌نحوی‌که تهران امروزه مهم‌ترین کانون جمعیتی در منتهی‌الیه شمال دشت کویر مرکزی ایران (در مجاورت البرز) و اصفهان مهم‌ترین منطقه تمرکز جمعیت در پهنه خشک داخل فلات ایران است. انتقال آب بین‌حوزه‌ای علی‌الاصول کاری اشتباه از نظر تعادل و تاب‌آوری اقلیمی است و نمونه آخر آن انتقال آب از حوزه دریای مازندران به استان سمنان است که متأسفانه در دستور کار قرار گرفته و اساسا موجب به‌هم‌خوردن تعادل اکولوژیک هم در استان مازندران و هم در استان سمنان می‌شود.

ادامه در صفحه ۶

یادداشت

لجبازی با تنش آبی و محیط‌زیستی

احمد عظیمی‌بلوریان
استاد پیشین مریلند

گفت‌وگوها میان مسئولان دولتی، دانشگاهیان، مردم، جراید و منتقدان دولت درباره تنش‌های زیست‌محیطی به‌ویژه کمبود آب، خود با تنش و بگومگو همراه شده است. برای یافتن راه‌حل‌های قضیه چاره‌ای نیست جز اینکه ما با عمق بیشتری به مسائل جوی و محیطی حاکم بر تحولات کره زمین بنگریم و سپس به راهکارها و رفع موانع بپردازیم. این یادداشت در این جهت تنظیم شده است.

۱- شناخت زمین: برای بررسی ژرف تنش‌های کره زمین که برای انسان مشکل‌زا هستند، نخست باید زمین را شناخت. به فشرده‌ترین توصیف ممکن، زمین یکی از کرات آسمانی و عضوی از خانواده خورشید است که حدود چهار میلیارد و ۵۰۰ میلیون سال پیش‌ازاین به‌صورت یک گلوله آتشین از خورشید جدا شده و تاکنون به دور آن چرخیده است. این چرخش اکنون ادامه دارد. فقط در ۵۰۰ میلیون سال اخیر است که کاهش حرارت آن شدت گرفته، جو آتشین آن کم‌کم خنک شده و از حجم گازهای آتشین آن کاسته شده و با فروکش‌کردن ترکیبات فیزیکی و شیمیایی آن جو، پوسته کنونی زمین در ۵۰ میلیون سال اخیر شکل گرفته و از راه تبخیر یا نشست به وضعیت کنونی رسیده است. این حرکت ادامه دارد. اینکه موجودات زمینی ازجمله انسان چگونه روی کره زمین ظاهر و تکثیر شده‌اند و اینکه آیا موجودات انسانی در همین کره زمین «خلق» شده و انسان‌های آن از دو ریشه نئوندرتال و هوموساپینوس به‌وجودآمده و تکوین یافته‌اند، یا از کرات آسمانی به زمین آمده‌اند، هنوز روشن نیست. در سال‌های اخیر دانشمندان غربی با سرهم‌کردن پازل‌های موجود تلاش کرده‌اند که آمدن این موجودات را به زمین ثابت کنند. در بیابان‌های برخی از کشورهای آمریکای جنوبی طرح‌های بسیار بزرگی روی زمین کشف شده که از روی زمین قابل تشخیص نیستند اما از آسمان و هواپیما به‌صورت شگفت‌انگیزی دیده می‌شوند. این طراحی‌ها هم مستند دانشمندانی است که معتقد به آمدن موجودات آسمانی به زمین هستند. آنها چیزی را کشف کرده‌اند که هزار و ۴۰۰ سال پیش پیامبر اسلام به‌صراحت آن را بیان کرده است.

۲- کره زمین میلیاردها سال به‌صورت یک توپ آتشین به دور خورشید گردیده و به‌تدریج پوسته بیرونی آن خنک شده و با فرونشستن مواد مختلف در گازها، پوسته زمین شکل گرفته اما سفت و سخت‌شدن آن همواره همراه با کش‌وقوس بوده است. با فروکش‌کردن مواد مورد اشاره، گازها به‌تدریج تبدیل به آب شده‌اند. جسم سخت و خاکی کره زمین همه جا زیر آب بوده است. شاید ۵۰۰ میلیون سال طول کشیده که با کاهش آب، نقاطی از زمین مانند نوک قله‌های آتش‌نشانی از زیر آب بیرون آمده‌اند. این حرکت از آن زمان تا به امروز ادامه داشته و در آینده ادامه خواهد داشت؛ تا جایی که کره زمین با ازدست‌دادن آب‌های سطحی و زیرزمینی خود موجبات مرگ همه موجودات را فراهم کند. انسان و موجودات دیگر تاکنون در جاهایی زندگی کرده‌اند که امکان تغذیه و تنفس وجود داشته است. به دلیل خشکی تدریجی مناطقی از زمین، انسان و حیوان در کره خاکی در حرکت دائمی بوده و هستند. هم‌اکنون بیشتر مهاجرت‌ها به‌سوی نقاطی از جهان است که آب‌وهوای بهتری دارند. تقریبا همه جمعیت کنونی ایالات متحده آمریکا از دیگر نقاط جهان به آنجا مهاجرت کرده‌اند. ما به‌طور روزانه شاهد افت تدریجی آبادی‌ها در ایران هستیم. کوه‌های سرسبز کشور سوئیس را که تا نوک قله‌شان پر از درخت هستند، با کوه‌های خشک اطراف تهران که رطوبت خود را به‌تدریج از دست داده‌اند، مقایسه کنید. ایران یک کشور نیمه‌خشک است و بخش‌هایی از این سرزمین همواره در تاریخ از بی‌آبی رنج برده است. اما ایرانیان قدیم دست روی دست نگذاشته بودند. تاآنجاکه ممکن بوده با خشک‌سالی مقابله کرده‌اند. در کشاورزی و آبرسانی به شهرها و روستاها از سیستم قنات استفاده کرده‌اند که امروز به نام ایران به ثبت بین‌المللی رسیده است. هر جایی هم که امکان آبرسانی با قنات میسر نبوده اما رطوبت کمی در فضا وجود داشته است، از کشت دیمی سود برده‌اند. کشت دیم بازده کمتری از کشت آبی دارد اما باز هم غنیمت است؛ محصول دیم در گندم‌کاری از محصول آبی مرغوب‌تر است.

ادامه در صفحه۶

حرف اول

«شرق» نامه سید محمد غرضی به وزرای بعد از انقلاب را منتشر می‌کند

دست‌به‌کار شوید

وزرای محترم دولت جمهوری اسلامی ایران از بعد از انقلاب با عرض سلام و ادب: خواهشمند است به جدول ذیل توجه فرمایید

یک ریال ۱۲۷۰ هجری شمسی معادل تقریبا یک دلار آمریکا

در ۱۲۸۵ معادل ۱،۵ ریال، در ۱۲۹۹ یک دلار معادل سه ریال، در ۱۳۲۰ معادل ۱۵ ریال، بعد از اشغال و در زمان بیات نخست‌وزیر معادل ۲۰ ریال، هزینه اشغال ایران از جیب مردم بعد از کودتای زاهدی معادل ۳۵ ریال، با آمدن منصور معادل ۶۸ ریال، بعد از انقلاب (وزیر دارایی آقای بنی‌صدر تا فرار ایشان) ۳۰۰ ریال، در دهه ۱۳۶۰ معادل ۱،۵۰۰ ریال، در دهه ۷۰ معادل ۴،۵۰۰ ریال، در دهه ۸۰ معادل ۱۰،۰۰۰ ریال، تا اوایل دهه ۹۰ معادل ۳۰،۰۰۰ ریال و امروز معادل ۱۰۰،۰۰۰ ریال یا بالاتر. می‌توان گفت این مدیریت‌ها همیشه به قاعده جامعه فشار آورده تا دولت را اداره کنند و نتوانستند. قاعدتا جامعه نسبت به مدیریت دولت‌ها عکس‌العمل نشان داد. سؤال این است که چه باید کرد؟

در گذشته‌های دور، اگر سکه دولت تقلبی نبود، مردم اعتماد می‌کردند و به کار و تجارت دست می‌زدند (مثل ۳۰۰ سال از زمان اوزون‌حسن تا اواسط ناصرالدین‌شاه ۱۲۵۰) و به‌محض اینکه سکه تقلبی می‌شد، مردم ذخایر خود را چال می‌کردند و از کار تجارت دور می‌شدند. بر شما عزیزان واضح است که علت کم‌ارزش‌شدن ریال، این است که دولت بیش از درآمد هزینه می‌کند.

بالاخص، وقتی دولت پشتوانه مردمی نداشت، دائم جیب فقرا تخلیه می‌شد. گروه‌هایی از جامعه ثروتمندتر می‌شدند. با این واقعه، تولید سرعت نزولی می‌کرد و هرکس سعی می‌کرد بخشی از هزینه‌ها را به گردن دولت بیندازد یا زندگی خود را به هزینه دولت وصل کند تا مأمنی پیدا کند.

بنده شاهد پنج نسل از تولیدکنندگان نساجی بوده‌ام که همه ورشکست شده‌اند. قبل از مشروطه، بعد از مشروطه، زمان رضاشاه، زمان محمدرضاشاه و زمان ما که همه از بین رفته‌اند. بهترین دلیل ورود فراورده‌ها به صورت قانونی و قاچاق از بنادر کشور یا از مرزهای کشور و بقیه اقتصاد هم همین‌طور (۱۰ یا ۲۰ میلیارد دلار قاچاق).

ارزش پول ملی، ناموس مردم بالاخص فقراست. عرض می‌شود که راه‌حل این است که دولت بیش از درآمد هزینه نکند.

ادامه در صفحه۴

برای درج تبلیغات خود در وبسایت روزنامه شرق با ما تماس بگیرید

دومین روزنامه پربازدید ایران در فضای مجازی

۸۸۱۹۲۸۷۷ -۸۸۱۹۳۹۷۹

sharghdaily.ir

ارتباط با روزنامه شرق

SHARGHLINE
@ SHARGHDAILY.IR